

دانشنامه‌ی فرهنگ و تمدن کیلان

سینما در کیلان

(از آغاز تا ۱۳۵۷)

کریم کوچکی‌زاد

www.ketab.ir

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت کشور
استاد بزرگوار
معاون برنامه ریزی

-
سرشناسه	: کوچکی زاد، کریم، ۱۳۲۴
عنوان و پدیدآور	: سینما در گیلان (از آغاز تا ۱۳۵۷)
/ کریم کوچکی زاد.
مشخصات نشر	: رشت: فرهنگ ایلیا، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
فروست	: دانشنامه‌ی فرهنگ و تمدن گیلان: ۳۸.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۰-۱۸۹-۱
موضوع	: سینما — ایران — گیلان.
موضوع	: سینما — ایران — تاریخ — قرن ۱۴.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ک ۹ الف / ۱۹۹۳ PN
رده‌بندی دیویی	: ۷۹۱ / ۴۳۰۹۵۵
شماره کتاب‌خانه ملی	: ۲۲۸۴۶۶۹
-

دانشنامه‌ی فرهنگ و تمدن گیلان - ۳۸

سینما در گیلان
کریم کوچکی‌زاد

ترست مجموعه: فرامرز طالبی

چاپ نخست: ۱۳۹۰

سازگان: ۲۱۰۰ نسخه

شماره نشر: ۳۶۷

آماده‌سازی و نسخه‌پردازی: راه‌آبرو فرهنگ‌ایلیا

استفاده‌ی پژوهشی از این اثر با ذکر مأخذ آزاد است.

هرگونه استفاده‌ی تجاری از این اثر، به هر شکل، بدون اجازه‌ی کتبی ناشر، ممنوع است.

نشانی: رشت، خ آزادگان، جنب دبیرستان بهشتی (خ صفایی)، خ حاتم، شماره‌ی ۴۹.

تلفن: ۳۲۴۴۷۳۳ - ۳۲۴۴۷۳۲ ۰۱۳۱ دورنگار: ۳۲۲۱۸۲۸

پست الکترونیکی: E.mail: nashreilia @ yahoo.com

سایت‌های اطلاع‌رسانی: www.artguilan.ir و www.nashreilia.com

فهرست

- ۱۳ پیش‌گفتار
- ۱۵ سال‌شمار رخدادها و سینماها در گیلان
- ۲۱ سینماهای رشت
- ۲۵ سالن‌های سینما در شهرستان‌ها و روستاها
- ۵۷ سینماهای غیررسمی
- ۵۹ پیوست‌ها
- ۵۹ ۱. برخی از فیلم‌های به نمایش درآمده تا سال ۱۳۵۳
- ۶۳ ۲. برخی از فیلم‌هایی که تا سال ۱۳۵۷ در گیلان ساخته شدند
- ۶۹ ۳. کانون‌ها، انجمن‌ها و سینمای آزاد
- ۷۱ ۴. هنرمندان گیلانی سینما (فعالین قبل از سال ۱۳۵۷)
- ۱۰۷ کتاب‌نامه
- ۱۰۹ تصاویر
- ۱۲۷ نمایه‌ی عام
- ۱۳۵ نمایه‌ی فیلم
- ۱۴۱ چکیده‌ی انگلیسی

پیش‌گفتار

از نوجوانی مشتاق دیدن فیلم‌های سینمایی بوده‌ام و همین امر، به مرور زمان باعث شد که بخشی از اطلاعات فیلم‌های دیده شده، در ناخودآگاه ذهنه خانه کند. وقتی پیشنهاد شد تا سینمای گیلان را در مجموعه‌ی دانشنامه‌ی فرهنگ و تمدن گیلان بنویسم، به سراغ منابع سینمای گیلان رفتم. متأسفانه با این که گیلان یکی از اولین استان‌هایی است که سینما در آن تأسیس شده، ولی منابع موجود درباره‌ی سینمای این خطه بسیار اندک است. به استناد از همین منابع اندک به ناچار به خاطرات خود رجوع کردم و بیر از بسیاری از افراد کهن سالی که عشق به سینما داشتند یاری جست. از این رو، بسیاری از متن پیش‌رو براساس اسناد شفاهی شکل گرفته است.

در این کتاب قصد بر این است تا ناگفته‌های سینما در گیلان را تصویر کنیم؛ چگونگی بنیاد سالن‌های رسمی و غیررسمی سینما در گیلان، بنیان‌گذاران و مدیران سینما، آپاراتچی‌ها و کنترلچی‌ها، آتش سوزی‌ها و حوادث تلخ و شیرینی که بر سینمای این وادی گذشته است، عاداتی سینماها و تغییر نام آن‌ها در دوره‌های مختلف، قیمت بلیت و....

جا دارد از عزیزی که در این راه به من کمک رساندند، سپاسگزاری

کنم:

در مورد تعداد صندلی سینماها، سوریک ساتوریانس، محمدحسین خداياری، یعقوب کوچکی‌زاد (پدر نگارنده)، علیقلی پوررسول، فریدون

نوزاد، مسیو ژرژ گرجی، بهمن بروجردی.

برخی از اطلاعات سینماهای رشت برگرفته از خاطرات این افراد است: یعقوب کوچکی‌زاد، ربابه سوزنکار (مادر نگارنده)، شادروان علیقلی پوررسول، شادروان ژرژ گرجی، شادروان مسیو سوریکی ساتوریانس، شادروان محمدعلی شادمند (دبیر نقاشی)، فریدون نوزاد، آریلایی محمدحسین خدایاری (و سه کتاب او به نام‌های ستمکاران، خاطره‌ها و مخاطره‌ها، بیده بیشتا وستان)، به ویژه محمدحسن رحیم‌زاده و ناصر روتو که خدایاری از آن‌ها نام می‌برد.

نقی‌باشی و ناصر خوش‌خلق و خانم پورزرگر، در ارائه‌ی مطالب در مورد سینماهای انزلی نگارنده را یاری داده‌اند. و سرانجام از ناصر شهبابی متشکرم.

جمال امید می‌نویسد: «نخستین گام برای عمومی شدن سینما، به وسیله‌ی مردی به نام میرزا ابراهیم خان باشی، برداشته شده. این مهم در آذر ۱۲۸۴ روی داده و در توضیح آن اشاره می‌کند که: «روایتی تأیید نشده، حاکی از آن است که نخستین نمایش‌های عمومی در ایران، در تبریز و رشت نیز، پیش از ۱۲۸۴ صورت گرفته است» (امید: صص ۲۲-۳۵).

بر اساس سندی انکارناپذیر در سال ۱۳۲۸ ق / ۱۳۸۹ خ در انزلی «دو شب پی در پی سینوموتوگراف داده شد» (طالبی: ج ۲، ص ۳۲). با این مقدمه، شکل‌گیری سینما در گیلان را از آغاز تا سال ۱۳۵۰ مورد بررسی قرار می‌دهیم.

کریم کوچکی‌زاد